

MAS Horní Pomoraví o.p.s.

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Horní Pomoraví

Strategická část

Cíle a jejich prioritizace, opatření pro naplnění stanovených cílů

MAS Horní Pomoraví - lidé, příroda a tradice

Zpracováno v rámci roku 2014

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
INVESTICE DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Vize

Horní Pomoraví je zdravým regionem po všech stránkách a život na jeho území je radostný, spokojený a v harmonii s přírodou.

Region je ekonomicky prosperující s nízkou mírou nezaměstnanosti. Charakteristickým znakem regionu je jeho zemědělský charakter s důrazem na ochranu životního prostředí a prosperující regionální trh.

Jedná se o území zajímavé a přitažlivé, plné turistů a zároveň bezpečné a atraktivní pro jeho obyvatele, kteří v něm chtějí žít, vychovávat zde své děti a také jeho obyvatelé mají dostatek pracovních příležitostí a prostoru pro originální a kreativní činnost.

Oblasti podpory

1

LZ
Lidské zdroje

2

PaZ
Podnikání a
zaměstnanost

3

ZaŽP
Zemědělství a
životní prostředí

4

RO
Rozvoj obcí

5

CRaKD
Cestovní ruch a
kulturní
dědictví

Cíle

- 1.1 Fungující a kvalitní školství
- 1.2 Rozvinutý komunitní život
- 1.3 Rozvinutá sociální síť a kvalitní péče o sociálně potřebné

- 2.1 Ekonomicky silný region
- 2.2 Silný pracovní potenciál

- 3.1 Udržitelné zemědělství
- 3.2 Zdravé životní prostředí

- 4.1 Spokojený život obyvatel v obcích a kvalitní obecní infrastruktura
- 4.2 Bezpečná doprava a dopravní dostupnost
- 4.3 Osvícená místní politika, partnerství a spolupráce

- 5.1 Rozvinutý a živý cestovní ruch
- 5.2 Zachovalé kulturní dědictví

Oblast podpory 1: Lidské zdroje (LZ)

Cíl: 1.1	Fungující a kvalitní školství
Opatření: 1.1.1	Moderní školská infrastruktura
Aktivita: 1.1.1.1	Rekonstrukce objektů mateřských a základních škol
Aktivita: 1.1.1.2	Budování objektů mateřských a základních škol
Opatření: 1.1.2	Rozvoj zázemí pro školské i mimoškolní aktivity
Aktivita: 1.1.2.1	Požizování vybavení pro zvyšování kvality a atraktivity výuky a vzdělávání
Opatření: 1.1.3	Vzdělávání učitelů a lektorů a partnerství vzdělávacích institucí
Aktivita: 1.1.3.1	Profesní vzdělávání
Aktivita: 1.1.3.2	Nové přístupy ve vzdělávání
Aktivita: 1.1.3.3	Partnerství vzdělávacích a volnočasových institucí
Cíl: 1.2	Rozvinutý komunitní život
Opatření: 1.2.1	Moderní volnočasová infrastruktura
Aktivita: 1.2.1.1	Rekonstrukce volnočasových objektů
Aktivita: 1.2.1.2	Budování volnočasových objektů
Opatření: 1.2.2	Rozvoj zázemí pro volnočasové aktivity
Aktivita: 1.2.2.1	Požizování vybavení pro volnočasovou a spolkovou činnost
Opatření: 1.2.3	Vzdělávání a motivace leaderů a vedoucích spolků, motivace k zapojování mládeže do činnosti spolků
Aktivita: 1.2.3.1	Vzdělávání a motivace leaderů a vedoucích spolků.
Aktivita: 1.2.3.2	Zapojování mládeže do činnosti spolků
Aktivita: 1.2.3.3	Prezentace a spolupráce spolkové činnosti
Opatření: 1.2.4	Rozvoj komunitního života v obci
Aktivita: 1.2.4.1	Zakládání venkovských komunitních škol jako center vzdělávání i volnočasových aktivit
Cíl: 1.3	Rozvinutá sociální síť a kvalitní péče o sociálně potřebné
Opatření: 1.3.1	Moderní sociální infrastruktura
Aktivita: 1.3.1.1	Rekonstrukce sociálních objektů
Aktivita: 1.3.1.2	Budování sociálních objektů
Aktivita: 1.3.1.3	Vybavení sociálních objektů
Opatření: 1.3.2	Kvalitní sociální služby
Aktivita: 1.3.2.1	Poskytování sociálních služeb
Opatření: 1.3.3	Aktivní stáří
Aktivita: 1.3.3.1	Vzdělávání seniorů
Aktivita: 1.3.3.2	Aktivizace seniorů

Opatření: 1.3.4 Komunitní centra a odborné poradenské služby

Aktivita: 1.3.4.1 Komunitní centra

Aktivita: 1.3.4.2 Poradenské služby

Opatření: 1.3.5 Dobrovolnictví

Aktivita: 1.3.5.1 Dobrovolnické práce

Aktivita: 1.3.5.2 Vzdělávání dobrovolníků

Oblast podpory 2: Podnikání a zaměstnanost

Cíl 2.1 Ekonomicky silný region

Opatření: 2.1.1 Posilování podnikatelského prostředí

Aktivita: 2.1.1.1 Příprava prostor a ploch pro podnikání

Aktivita: 2.1.1.2 Podpora a rozvoj drobného, malého a středního podnikání

Opatření: 2.1.2 Prezentace místní produkce, spolupráce a inovace

Aktivita: 2.1.2.1 Prezentace místní produkce

Aktivita: 2.1.2.2 Spolupráce a inovace

Cíl 2.2 Silný pracovní potenciál

Opatření: 2.2.1 Spolupráce veřejné správy, firem a škol

Aktivita: 2.2.1.1 Podpora zaměstnatelnosti

Opatření: 2.2.2 Alternativní řešení potřeb zaměstnanců a zaměstnavatelů

Aktivita: 2.2.2.1 Podpora alternativních řešení potřeb

Aktivita: 2.2.2.2 Rozvoj vzdělávací infrastruktury pro zaměstnatelnost

Oblast podpory 3: Zemědělství, životní prostředí včetně vzdělávání, výchovy a osvěty (ZaŽP)

Cíl: 3.1 Udržitelné zemědělství

Opatření: 3.1.1 Moderní zemědělské stavby a technologie

Aktivita: 3.1.1.1 Stavby a technologie v živočišné výrobě

Aktivita: 3.1.1.2 Stavby a technologie v rostlinné výrobě

Aktivita: 3.1.1.3 Rekonstrukce polních cest

Opatření: 3.1.2 Kvalitní zemědělské a potravinářské produkty, regionální trh

Aktivita: 3.1.2.1 Technologie a zařízení pro potravinářské výrobky a výrobu krmiv

Aktivita: 3.1.2.2 Rozvinutý regionální trh

Cíl: 3.2 Zdravé životní prostředí

Opatření: 3.2.1 Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí

Aktivita: 3.2.1.1 Zlepšování kvality ovzduší

Aktivita: 3.2.1.2 Omezování emisí

Opatření: 3.2.2	Vodní hospodářství a protipovodňová ochrana
Aktivita: 3.2.2.1	Snížení znečištění vod
Aktivita: 3.2.2.2	Zlepšení jakosti pitné vody
Aktivita: 3.2.2.3	Omezování rizika povodní
Opatření: 3.2.3	Odpady a ekologické zátěže
Aktivita: 3.2.3.1	Zkvalitnění nakládání s odpady
Aktivita: 3.2.3.2	Odstraňování starých ekologických zátěží
Opatření: 3.2.4	Příroda a krajina
Aktivita: 3.2.4.1	Podpora biodiverzity
Aktivita: 3.2.4.2	Obnova krajinných struktur
Aktivita: 3.2.4.3	Optimalizace vodního režimu krajiny
Opatření: 3.2.5	Environmentální vzdělávání a osvěta
Aktivita: 3.2.5.1	Rozvoj infrastruktury pro realizaci environmentálních vzdělávacích programů, poskytování environmentálních informací

Oblast podpory 4: Rozvoj obcí

Cíl: 4.1 Spokojený život obyvatel v obcích a kvalitní obecní infrastruktura

Opatření: 4.1.1	Zlepšení technické infrastruktury a vzhledu obcí
Aktivita: 4.1.1.1	Výstavba a obnova místních komunikací
Aktivita: 4.1.1.2	Budování a obnova sítí technické infrastruktury
Aktivita: 4.1.1.3	Obnova veřejných prostranství obce, parkové úpravy a parkoviště
Aktivita: 4.1.1.4	Nákup komunální techniky
Opatření: 4.1.2	Zkvalitnění vodohospodářské infrastruktury
Aktivita: 4.1.2.1	Výstavba vodovodů
Aktivita: 4.1.2.2	Výstavba kanalizací
Aktivita: 4.1.2.3	Výstavba, modernizace a intenzifikace čistíren odpadních vod
Opatření: 4.1.3	Zkvalitnění občanského vybavení a služeb
Aktivita: 4.1.3.1	Budování a obnova kulturní infrastruktury
Aktivita: 4.1.3.2	Budování a obnova infrastruktury zaměřené na péči o děti
Aktivita: 4.1.3.3	Budování a obnova infrastruktury vzdělávání
Aktivita: 4.1.3.4	Budování a obnova volnočasové infrastruktury
Aktivita: 4.1.3.5	Budování a obnova infrastruktury veřejné správy a veřejných služeb
Aktivita: 4.1.3.6	Budování a obnova sociální infrastruktury

Cíl: 4.2 Bezpečná doprava a dopravní dostupnost

Opatření: 4.2.1	Bezpečná doprava
Aktivita: 4.2.1.1	Umísťování bezpečnostních prvků
Aktivita: 4.2.1.2	Budování stezek a cyklostezek

Opatření: 4.2.2   **Dopravní dostupnost**
Aktivita: 4.2.2.1   Optimalizace spojů

Cíl: 4.3   **Osvícená místní politika, partnerství a spolupráce**

Opatření: 4.3.1   **Vzdělávání místních leaderů**
Aktivita: 4.3.1.1   Vzdelávání místních leaderů, aktivních lidí ve veřejné oblasti a zastupitelů
Aktivita: 4.3.2.1   Prezentace regionu

Opatření: 4.3.2   **Prezentace regionu**
Aktivita: 4.3.2.1   Prezentace výrobků, služeb, zážitků z regionu

Opatření: 4.3.3   **Partnerství, meziobecní spolupráce, přeshraniční spolupráce a zahraniční kontakty**
Aktivita: 4.3.3.1   Partnerství, meziobecní spolupráce, přeshraniční spolupráce a zahraniční kontakty

Oblast podpory 5: Cestovní ruch a kulturní dědictví (CRaKD)

Cíl: **5.1 Rozvinutý a živý cestovní ruch**

Opatření: 5.1.1   **Infrastruktura cestovního ruchu**
Aktivita: 5.1.1.1   Ubytování, sport, zábava a relaxace
Aktivita: 5.1.2.1   Infrastruktura a vybavení pro služby cestovního ruchu

Opatření: 5.1.2   **Zkvalitnění služeb cestovního ruchu**
Aktivita: 5.1.2.2   Profesní vzdělávání
Aktivita: 5.1.2.3   Informační systémy

Opatření: 5.1.3   **Tvorba sítě tras a stezek v regionu**
Aktivita: 5.1.3.1   Stezky regionem

Opatření: 5.1.4   **Prezentace a spolupráce v rámci cestovního ruchu**
Aktivita: 5.1.4.1   Prezentace a spolupráce

Cíl: **5.2 Zachovalé kulturní dědictví**

Opatření: 5.2.1   **Údržba, obnova a obnovené využívání kulturního dědictví**
Aktivita: 5.2.1.1   Památné stavby
Aktivita: 5.2.1.2   Historické parky, zahrady, plochy

Opatření: 5.2.2   **Budování, obnova objektů pro prezentaci místních kulturních a historických zajímavostí**
Aktivita: 5.2.2.1   Muzea a výstavní expozice

Oblast podpory 1: Lidské zdroje

Cíl: LZ 1.1 Fungující a kvalitní školství

Cíl podporuje infrastrukturu v oblasti školství stejně jako doprovodné zázemí – vybavení, pomůcky, mobiliář. Dále je zaměřen na rozvoj sítě mateřských a základních škol se zvláštním zřetelem na zachování a rozvoj malotřídních škol a rozvoj a zakládání komunitních škol. Komunitní školy jsou vnímány jako inovativní prvek v oblasti vzdělávání. Součástí cíle je i podpora nových nástrojů péče o děti předškolního věku.

Cíl zahrnuje také zvyšování kvality vzdělávání formou osobnostního i profesního rozvoje učitelů a lektorů a partnerství a spolupráci vzdělávacích a volnočasových institucí.

Opatření:LZ 1.1.1 Moderní školská infrastruktura

Opatření je zaměřeno na rekonstrukce či budování školních objektů, a to jak budov, tak venkovních ploch. Zahrnuje stavební výdaje na obnovu (rekonstrukce, modernizace, statické zabezpečení, odstraňování ekologických zátěží na budovách) budov, ploch včetně rozvodů, elektroinstalace, vytápění a sociálního zařízení. Součástí jsou také stavební výdaje na dílčí školské objekty – odborné učebny, venkovní učebny a hřiště včetně oplocení, další zázemí pro alternativní výuku, včetně doprovodných stravovacích zařízení.

Aktivita:LZ 1.1.1.1 Rekonstrukce objektů mateřských a základních škol

Aktivity zahrnují rekonstrukce budov základních škol, odborných učeben, venkovní učebny, oplocení objektů, školních zahrad, tělocvičen, školních hřišť

Aktivita:LZ 1.1.1.2 Budování objektů mateřských a základních škol

Aktivity zahrnují budování, výstavbu objektů a doplnění stávajícího vybavení o nové prvky – např. školní zahrady, hřiště, další zázemí pro výuku či předškolní/mimoškolní činnost dětí/školáků. Aktivita se vztahuje také na alternativní objekty podporující inovativní přístupy ve vzdělávání či péči o děti do 3 let.

Opatření:LZ 1.1.2 Rozvoj zázemí pro školské i mimoškolní aktivity

Opatření napomáhá vytvářet zázemí pro kvalitní předškolní a školní výchovu a vzdělávání. Zahrnuje pořízení vnitřního i venkovního mobilního vybavení (mobiliáře), informační a komunikační techniku pro zvyšování kvality výuky, nových didaktických pomůcek a nákup dalšího neinvestičního majetku spojeného se zvyšováním kvality a atraktivity vzdělání. Opatření je zaměřeno na efektivní využívání zázemí škol i pro širokou veřejnost, využívání zařízení škol i v době mimo vyučování – podporuje fungování tzv. komunitních škol, škol zaměřených na vybranou problematiku, např. environmentální problematiku (EKOŠKOLY), přírodu (lesní školky), se zaměřením na sport apod.

Aktivita:LZ 1.1.2.1 Pořizování vybavení pro zvyšování kvality a atraktivity výuky a vzdělávání

Aktivity zahrnují nákup vybavení, pomůcek, mobiliáře, software a hardware a drobného neinvestičního majetku jak pro školní, tak i pro předškolní vzdělávání.

Opatření:LZ 1. 1.3 Vzdělávání učitelů a lektorů a partnerství vzdělávacích institucí

Opatření směřuje ke zvyšování profesních a osobnostních schopností učitelů a lektorů a zároveň k nacházení inovativních přístupů ve vzdělávání, jejich propagaci a osvětě.

Aktivita:LZ 1.1.3.1 Profesionální vzdělávání

Aktivita zahrnuje vzdělávání, stáže a výměnné pobyty pro učitele a lektory

Aktivita:LZ 1.1.3.2 Nové přístupy ve vzdělávání

Aktivita podporující nové nástroje a přístupy ve vzdělávání. Jedná se o neinvestiční výdaje v rámci vývoje a pilotního odzkoušení nových metod výuky – např. přírodní, sportovní, jazykové

Aktivita:LZ 1.1.3.3 Partnerství vzdělávacích a volnočasových institucí

Aktivita směřující k efektivní a fungující síti vzdělávacích a volnočasových institucí. Zahrnuje síťování, tj. úzkou spolupráci škol a možnosti přenosu know-how a také sdílení učitelů/lektorů v rámci těchto institucí i v rámci regionu. Podporuje vznik regionální databáze aktivních lektorů, kteří by byli využitelní v rámci spolupracující sítě škol a volnočasových institucí.

Také aktivita podporující spolupráci s odbornými regionálními centry, zaměřenými na řešení socio-patologických problémů mládeže.

Cíl: LZ 1.2 Rozvinutý komunitní život

Cíl napomáhá vnímání regionu, jako území pro radostný a spokojený život a atraktivní pro mladé rodiny. Dává prostor se zapojit do života v komunitě.

Cíl podporuje infrastrukturu včetně venkovních ploch a doprovodné zázemí – vybavení, pomůcky, techniku, mobiliář v oblasti spolkové a volnočasové činnosti.

V rámci cíle budou podporována opatření směřující k doplnění sportovního, kulturního a volnočasového vybavení – dětská hřiště, sportovní / multifunkční hřiště, sportovní/ kulturní areály.

Dále je cíl zaměřen na „aktivizaci“ lidských zdrojů - vzdělávání leaderů a vedoucích spolků, aktivita zapojování mládeže do činnosti spolků, využití znalostního a dovednostního potenciálu seniorů.

Opatření:LZ 1.2.1 Moderní volnočasová infrastruktura

Opatření je zaměřeno na rekonstrukce či budování volnočasových objektů (klubovny, sportovní areály, sportoviště, tělocvičny, spolkové domy, hřiště, apod...), a to jak budov, tak venkovních ploch. Zahrnuje stavební výdaje na obnovu (rekonstrukce, modernizace, statické zabezpečení) budov, ploch včetně rozvodů, elektroinstalace, vytápění a sociálního zařízení. Součástí jsou také stavební výdaje na dílčí volnočasové objekty.

Aktivita:LZ 1.2.1.1 Rekonstrukce volnočasových objektů

Aktivita zahrnuje rekonstrukce budov, ploch, areálů, hřišť včetně nezbytné doprovodné infrastruktury.

Aktivita:LZ 1.2.1.2 Budování volnočasových objektů

Aktivita zahrnuje budování, výstavbu objektů a doplnění stávajícího vybavení o nové prvky.

Opatření:LZ 1.2.2 Rozvoj zázemí pro volnočasové aktivity

Opatření napomáhá vytvářet zázemí pro atraktivní a plnohodnotné trávení volného času. Zahrnuje pořízení vnitřního i venkovního mobilního vybavení (mobiliáře), informační a komunikační techniky.

Aktivita:LZ 1.2.2.1 Pořizování vybavení pro volnočasovou a spolkovou činnost

Aktivita zahrnuje nákup vybavení, pomůcek, mobiliáře, software a hardware a drobného neinvestičního majetku, techniky pro údržbu spolkového majetku.

Opatření:LZ 1.2.3   Vzdělávání a motivace leaderů a vedoucích spolků, motivace zapojování mládeže do činnosti spolků

Opatření směřuje ke zvyšování atraktivity práce v rámci volnočasových aktivit. Opatření aktivizuje občany pro spolkovou práci v rámci regionu – se zaměřením na mládež a seniory.

Aktivita:LZ 1.2.3.1   Vzdělávání a motivace leaderů a vedoucích spolků.

Aktivita zahrnuje vzdělávání, stáže pro vedoucí spolků na regionální úrovni. Aktivita zapojování také mládeže a aktivních seniorů do spolkové činnosti v roli vedoucích spolků a osob organizujících volnočasové akce – jednorázové i opakované.

Aktivita:LZ 1.2.3.2   Zapojování mládeže do činnosti spolků

Aktivita podporující zapojování mládeže do činnosti spolků

Aktivita:LZ 1.2.3.3   Prezentace a spolupráce spolkové činnosti

Vytváření možností pro setkávání a prezentaci spolků – výměna zkušeností, příkladů dobré praxe, navazování kontaktů. Zahrnuje také přenos informací a propagaci aktivit obcí regionu.

Mapování spolků a jejich činnosti v obcích – tvorba databází/brožur.

Opatření:LZ 1.2.4   Rozvoj komunitního života v obci

Opatření směřuje k prohloubení pocitu občana obce regionu – zvýšení regionálního patriotismu a vlastního zapojení se do života v obecní komunitě.

Aktivita:LZ 1.2.4.1   Zakládání venkovských komunitních škol jako center vzdělávání i volnočasových aktivit

Aktivita zahrnuje činnosti spojené s faktickým založením komunitních škol. Aktivita zahrnuje také vzdělávání obecních koordinátorů a propojení volnočasových aktivit a aktivního občanství v rámci obce – podpora veřejných projednávání (řešit společné problémy společně), podpora komunitního plánování, osvěta členů zastupitelstev.

Cíl: LZ 1.3   Rozvinutá sociální síť a kvalitní péče o sociálně potřebné

Cílem je kvalitní sociální síť umožňující pomoc potřebným.

V rámci cíle je kladen důraz na spokojenost obyvatel regionu, zajištění péče, která umožňuje co nejvíce samostatný život sociálně potřebným a v případě potřeby pak kvalitní odbornou péči. V rámci cíle je podporován „aktivní život“ sociálně potřebných, včetně vzdělávání a využití jejich volného času, dovednostního a vědomostního potenciálu pro rozvoj komunity.

Cíl podporuje infrastrukturu v oblasti sociální péče stejně jako doprovodné zázemí – vybavení, pomůcky, mobiliář.

Cílem je poskytování kvalitních a odborných sociálních služeb zahrnující poradenské služby a také dobrovolnické služby.

Opatření:LZ 1.3.1   Moderní sociální infrastruktura

Opatření je zaměřeno na rekonstrukce či budování sociálních objektů, a to jak budov, tak venkovních ploch. Zahrnuje stavební výdaje na obnovu (rekonstrukce, modernizace, statické zabezpečení) budov, ploch včetně rozvodů, elektroinstalace, vytápění a sociálního zařízení. Součástí jsou také stavební výdaje na vnitřní i venkovní vybavení (mobiliář), hardware a software, informační a komunikační

technologie pro zvyšování kvality života a trávení volného času sociálně slabých či sociálně vyloučených osob.

Aktivita:LZ 1.3.1.1 Rekonstrukce sociálních objektů

Aktivita zahrnuje rekonstrukce budov sociálních zařízení, včetně objektů, které jsou využívány pro trávení volného času sociálně potřebných, sociálně slabých, sociálně vyloučených či seniorů.

Aktivita:LZ 1.3.1.2 Budování sociálních objektů

Aktivita zahrnuje budování, výstavbu sociálních objektů a doplnění stávajícího vybavení o nové prvky – např. zahrady, hřiště, další zázemí pro volnočasovou či vzdělávací/ výchovnou činnost

Aktivita:LZ 1.3.1.3 Vybavení sociálních objektů

Aktivita zahrnuje pořízení a doplnění stávajícího zázemí o nové vybavení/ o nové prvky

Opatření:LZ 1.3.2 Kvalitní sociální služby

Opatření zajišťující poskytování kvalitních sociálních služeb pro osoby potřebné

Aktivita:LZ 1.3.2.1 Poskytování sociálních služeb

Aktivita zajišťující poskytování kvalitních sociálních služeb pro osoby potřebné – např. rozvoz obědů, dovoz k lékaři, poskytnutí pečovatelské služby, další terénní služby

Opatření:LZ 1.3.3. Aktivní stáří

Opatření zahrnuje volnočasové aktivity seniorů, projekty aktivizující seniory – např. univerzita třetího věku. Aktivita zaměřené na vzdělávání seniorů

Aktivita:LZ 1.3.3.1 Vzdělávání seniorů

Aktivita poskytující vzdělávání – semináře, kurzy, exkurze, univerzita třetího věku.

Aktivita:LZ 1.3.3.2 Aktivizace seniorů

Aktivita využívající potenciál seniorů pro práci v komunitě – předávání znalostí, dovedností. Mezigenerační aktivity

Opatření:LZ 1.3.4. Komunitní centra a odborné poradenské služby

Opatření zahrnuje zakládání komunitních/poradenských center. Instituce, které poskytují primární pomoc v nouzi sociálně potřebným.

Aktivita:LZ 1.3.4.1 Komunitní centra

Aktivita zaměřené na zakládání komunitních/poradenských center. Instituce, které poskytují primární pomoc v nouzi sociálně potřebným.....

Aktivita:LZ 1.3.4.2 Poradenské služby

Aktivita spojené s poskytováním poradenských / terénních služeb osobám sociálně potřebným – matky s dětmi v nouzi, alkoholici, drogově závislí, propuštění z výkonu trestu apod

Opatření:LZ 1. 3.5. Dobrovolnictví

Činnosti spojené s poskytováním dobrovolnické práce ve prospěch sociálních služeb. Opatření je zaměřeno na budování sítě dobrovolníků a zajištění podmínek pro jejich činnost, vč. jejich vzdělávání.

Aktivita:LZ 1.3.5.1 Dobrovolnické práce

Aktivity spojené s poskytováním dobrovolnické práce v oblasti sociálních služeb. Budování zázemí pro dobrovolnickou činnost – pořízení nezbytného vybavení

Aktivita:LZ 1.3.5.2 Vzdělávání dobrovolníků

Aktivity vzdělávání, odborného růstu osob, které by chtěly působit jako dobrovolníci. Přenos znalostí a zkušeností, příklady dobré praxe, spolupráce.

Oblast podpory 2: Podnikání a zaměstnanost

CílPaZ 2.1: Ekonomicky silný region

Cílem je dosažení stavu, kdy bude Horní Pomoraví ekonomicky silným a prosperujícím regionem s fungujícím regionálním trhem. Region bude podporovat malé živnostníky, řemeslníky, malé a střední podnikání a místní produkci a její odbyt.

Opatření:PaZ 2.1.1 Posilování podnikatelského prostředí

Budování prostředí, které napomůže rozvoji podnikání stávajících živnostníků, řemeslníků a středních podnikatelů a umísťování firem nových investorů. Vytváření podmínek pro diverzifikaci podnikání, podpora inovací a originálních podnikatelských nápadů, podpora spolupráce a komunikace.

Aktivita:PaZ 2.1.1.1 Příprava prostor a ploch pro podnikání

Budování infrastruktury pro umísťování podnikatelských aktivit v území (průmyslové zóny, ale také objekty pro služby či řemeslnou činnost živnostníků, pro prodej). Využití a sanace brownfields. Budování a obnova sítí technické infrastruktury, výstavba a obnova obslužných komunikací pro podnikání, vodohospodářská infrastruktura, parkoviště apod.

Aktivita:PaZ 2.1.1.2 Podpora a rozvoj drobného, malého a středního podnikání

Nová výstavba, rekonstrukce, modernizace či přestavba provozoven včetně nezbytného zázemí pro zaměstnance – tj. výdaje na stavební materiál, stavební práce, bourací práce, rozvody, přípojky základní technická infrastruktura ve vztahu k provoznímu příslušenství. Dále i úprava povrchů v areálu podnikatelské provozovny (zejména odstavná a parkovací stání, úprava povrchů pro skladové hospodářství, manipulační plochy, účelové komunikace, osvětlení, oplocení, nákup a výsadba doprovodné zeleně v souvislosti s projektem). Nákup strojů, technologií a dalších zařízení sloužících k zakládání a rozvoji mikropodniků, montáž a zkoušky před uvedením pořízovaného majetku do stavu způsobilého k užívání, nákup základního nábytku v souvislosti s projektem, nákup nezbytné výpočetní techniky v souvislosti s projektem (hardware, software).

Opatření:PaZ 2.1.2 Prezentace místní produkce, spolupráce a inovace

Rozvoj regionálního trhu prostřednictvím prezentace místní produkce, podpory místních firem a jejich spolupráce. Vytváření prostředí pro inovace a originální podnikatelské nápady.

Aktivita:PaZ 2.1.2.1 Prezentace místní produkce

Aktivity zaměřené na prezentaci místních výrobků a služeb. Zahrnuje také systém regionálního značení produktů. Tvorba místního inzertního systému a dalších systémů podporujících místní výrobce (prodej ze dvora, farmářské trhy, veletrhy) a poskytovatele služeb.

Aktivita:PaZ 2.1.2.2 Spolupráce a inovace

Aktivity zaměřené na spolupráci a komunikaci mezi podnikateli, ale také mezi podnikateli a veřejným sektorem a neziskovými subjekty. Dále PPP projekty (public, private, partnership). Aktivity podporující inovace a originální podnikatelské nápady.

Cíl PaZ 2.2: Silný pracovní potenciál

Cílem je zkvalitnění potenciálu pracovních sil v regionu, napomáhání střetu poptávky po pracovní síle s odpovídající nabídkou vzdělaných a zručných lidí, případně střetu poptávky trhu s nabídkou místních řemeslníků či poskytovatelů služeb.

V rámci cíle je kladen důraz na zaměstnatelnost pracovních skupin se ztíženou pozicí na trhu práce a nezaměstnaných a využití možnosti alternativních řešení potřeb zaměstnanců i zaměstnavatelů.

Opatření:PaZ 2.2.1 Spolupráce veřejné správy, firem a škol

Vytváření prostředí a nástrojů umožňujících snazší komunikaci mezi institucemi zabývající se zvýšením zaměstnanosti s firmami a školami s cílem zvýšit zaměstnatelnost lidí bez práce a především mladých lidí, ukončujících vzdělání a dalších osob se ztíženou pozicí na trhu práce a nezaměstnaných.

Aktivita:PaZ 2.2.1.1 Podpora zaměstnatelnosti

Mapování poptávky po zaměstnancích, službách a podnikatelských aktivitách a následně vytváření provázanosti na nabídku pracovních sil a vzdělávací systém. Další vzdělávání, rekvalifikace, praxe, stáže, veřejně prospěšné práce v místních firmách a organizacích (včetně kompenzace výdajů firem spojené s těmito aktivitami). Projekty zaměřené na řešení pro skupiny se ztíženou pozicí na trhu práce a nezaměstnaných – např. osoby s nízkým vzděláním, osoby ve věku 50+, osoby se zdravotním omezením, matky po mateřské dovolené, absolventy, dlouhodobě nezaměstnané.

Opatření:PaZ 2.2.2 Alternativní řešení potřeb zaměstnanců a zaměstnavatelů

Nacházení řešení specifických potřeb zaměstnanců a zaměstnavatelů s cílem střetu poptávky po pracovní síle s odpovídající nabídkou uchazečů o zaměstnání a zaměstnanců.

Aktivita:PaZ 2.2.2.1 Podpora alternativních řešení potřeb

Aktivity umožňující využití zaměstnávání na částečné úvazky, zkrácenou pracovní dobu, propojování (sdílení) pracovních míst, sezónní práce apod. Také vytváření prostředí pro řešení specifických potřeb zaměstnanců – např. provoz firemních školek, zajištění dopravní dostupnosti, včetně stavebních výdajů a nákupu vybavení s těmito opatřeními spojeného.

Aktivita: PaZ 2.2.2.2. Rozvoj vzdělávací infrastruktury pro zaměstnatelnost

Aktivity zaměřené na zajištění profesního vzdělávání, vzdělávacích služeb a prostor vzdělávací infrastruktury (školicí a vzdělávací centra).

Oblast podpory 3: Zemědělství a životní prostředí (včetně EVVO)

Cíl ZaŽP 3.1: Udržitelné zemědělství

Cílem je efektivní zemědělské hospodaření, které bude zároveň šetrné k životnímu prostředí a bude také nástrojem pro údržbu a ochranu krajiny. Zemědělská produkce včetně ekologické produkce bude nedílnou součástí rozvinutého místního trhu s kvalitní produkcí.

Opatření: ZaŽP 3.1.1 Moderní zemědělské stavby a technologie

Investice do zemědělských staveb a technologií - rekonstrukce a výstavba nových staveb včetně nezbytného zázemí stavby/staveb

Aktivita: ZaŽP 3.1.1.1 Stavby a technologie v živočišné výrobě

Zahrnuje stáje pro krávy, jalovice, býky a telata, ovce a kozy a další hospodářská zvířata – výstavba a rekonstrukce, včetně doprovodných staveb, doprovodných stavebních úprav a souvisejícího zázemí stavby a technologií. Dojírny pro krávy, ovce a kozy včetně doprovodných technologií. Jímky na kejdu, močůvku, hnojůvku, odpadní vody a silážní šťávy – výstavba nebo rekonstrukce vč. doprovodných staveb a technologií. Hnojiště – výstavba nebo rekonstrukce, skladovací prostory. Jedná se o objekty přednostně využívající stávající budovy a pozemky, cílem je omezení záboru orné půdy).

Aktivita: ZaŽP 3.1.1.2 Stavby a technologie v rostlinné výrobě

Zahrnuje výdaje na výstavbu/ rekonstrukci a doprovodné technologické (vč. dopravních cest a doprovodného vybavení, zázemí stavby a technologii třídění, balení a chlazení, zařízení na testování, diagnostiku, měření a regulaci atp. a vybavení sil, hal pro skladování krmiv, obilovin a olejnin, skladů pro ovoce, zeleninu a školkařské výpěstky.

Zahrnuje také výstavbu a rekonstrukci staveb na zpracování biomasy vč. technologií, také výstavbu a rekonstrukci staveb pro peletovací a briketovací linky (vč. technologie atp.) Také výstavbu a rekonstrukci skleníků, fóliovníků, kontejneroven – včetně nezbytných technologií a zahradnické stavby (pěstební plochy vč. technologií).

Aktivita: ZaŽP 3.1.1.3 Rekonstrukce polních cest

Stavební výdaje na obnovu polních cest jejich součástí a příslušenství.

Opatření: ZaŽP 3.1.2 Kvalitní zemědělské a potravinářské produkty, regionální trh

Investice podporující moderní technologie a inovace v rámci zemědělské a potravinářské výroby. Hmotné i nehmotné investice do zpracovatelských provozů, které se týkají výroby potravin nebo krmiv určených pro hospodářská nebo domácí zvířata.

Aktivita: ZaŽP 3.1.2.1 Technologie a zařízení pro potravinářské výrobky a výrobu krmiv

Technologické investice vedoucí ke zlepšení zpracování zemědělských a potravinářských produktů. Nákup zařízení související s finální úpravou, balením a značením výrobků, investice do zařízení na čištění odpadních vod vznikajících ve zpracovatelském provozu. Investice ke zlepšování a monitorování kvality zemědělských a potravinářských produktů. Výstavba, rekonstrukce a stavební investice do zpracovatelského provozu související s pořizovanou technologií, včetně nezbytných manipulačních ploch pro zpracovatelský provoz a skladování. Investice na likvidaci a využití odpadů ze zemědělské výroby a zpracovatelských provozů.

Aktivita:ZaŽP 3.1.2.2 Rozvinutý regionální trh

Stavební a technologické investice pro podporu prodeje produktů (tzv. prodej ze dvora, prodej na farmářských trzích apod.), nákup zařízení pro podporu přímého prodeje. Zahrnuje také IC technologie související s podporou prodeje, včetně zařízení pro podporu přímého prodeje – dopravní prostředky a jejich vybavení distribučními kanály či objednávkovými systémy, dále doprovodné vybavení jako technologie chlazení, zařízení na testování, diagnostiku, měření a regulaci atp.

Součástí jsou také výdaje rozvíjející a podporující spolupráci a síťování a dále zvyšování kvality produktů a měření, včetně systémů certifikace.

CílZaŽP 3.2: Zdravé životní prostředí

Cílem je ochrana a zvyšování kvality životního prostředí v souladu s principem udržitelného rozvoje. Kvalitní životní prostředí je předpokladem pro zdravé obyvatele regionu a zvyšuje atraktivitu území pro život, práci, investice a také atraktivitu z hlediska cestovního ruchu.

Opatření:ZaŽP 3.2.1 Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí

Zahrnuje omezování emisí základních znečišťujících látek do ovzduší s důrazem na využití inovativních environmentálně šetrných způsobů výroby energie včetně obnovitelných zdrojů energie a energetických úspor. Součástí je také ekologická doprava.

Aktivita:ZaŽP 3.2.1.1 Zlepšování kvality ovzduší

Doplňování a inovace systémů sledování a hodnocení imisní zátěže. Systémy zahrnují technické vybavení pro měření kvality ovzduší, zajištění sběru dat, jejich zpracování, následné hodnocení a prezentaci výsledků.

Aktivity zaměřené na rozvoj ekologické dopravy – budování, obnova, síťování cyklotras a cyklostezek včetně doprovodných opatření (např. odpočívadla, informační a propagační opatření), podpora alternativních způsobů dopravy (např. elektrokola).

Aktivita:ZaŽP 3.2.1.2 Omezování emisí

Využití nových environmentálně šetrných způsobů výroby energie a technická řešení na zdrojích znečišťování ovzduší. Zahrnuje také podporu rekonstrukcí a instalací zdrojů tepla (nízkoemisní spalovací zdroje) a zlepšování energetických vlastností obálky budov. Podpora výměny tepelných zdrojů na lokální úrovni, individuálně pro rodinné domy.

Výstavba nových zařízení a rekonstrukce stávajících zařízení s cílem zvýšení využívání obnovitelných zdrojů - s důrazem na místní energie pro výrobu tepla, elektřiny, ohřev vody a kombinované výroby tepla a elektřiny. Aplikace technologií na využití odpadního tepla.

Dále aktivity snižující prašnost – výsadba a regenerace izolační zeleně oddělující obytnou zástavbu od průmyslových staveb či komerčních areálů nebo frekventovaných dopravních koridorů, pořízení strojů a příslušenství na úklid komunikací za účelem snížení prašnosti.

Opatření:ZaŽP 3.2.2 Vodní hospodářství a protipovodňová ochrana

Zahrnuje rozšíření a zkvalitnění systémů sloužících k odvádění a čištění odpadních vod, dále zajištění zásobování kvalitní pitnou vodou rozšířením vodovodních sítí sloužících veřejné potřebě a rekonstrukcí sítí stávajících. Dále systémová opatření pro ochranu a prevenci před povodněmi a zajištění kvalitního informačního systému.

Aktivita:ZaŽP 3.2.2.1 Snížení znečištění vod

Zahrnuje výdaje na výstavbu/ rekonstrukci a intenzifikace čistíren odpadních vod nebo zajištění odpovídajícího přiměřeného čištění vod a stokových systémů sloužících veřejné potřebě, dále biologická a technická opatření k trvalému snížení vnosu nutrientů způsobujících eutrofizaci povrchových vod, zejména v povodích nádrží využívaných k vodárenským účelům a ke koupání, odstraňování nutrientů na komunálních ČOV, vodní díla k zachycení sedimentů

Aktivita:ZaŽP 3.2.2.2 Zlepšení jakosti pitné vody

Zahrnuje výdaje na výstavbu, rekonstrukce a intenzifikace úpraven vody a zdrojů pitné vody, dále výstavbu, rekonstrukci a dostavbu přivaděčů a rozvodných sítí pitné vody a souvisejících objektů. Důraz je kladen na možnost spolupráce obcí při budování ČOV, síťování.

Realizace opatření podporující šetrné hospodaření v místech s pitnou vodou za účelem ochrany kvality pitné vody.

Aktivita:ZaŽP 3.2.2.3 Omezování rizika povodní

Realizace opatření podporující přirozený tlumivý rozliv povodní v nivách a retenci srážkových vod formou tzv. biotechnických opatření prováděných přírodě blízkým způsobem prováděných v krajině včetně zařízení a technologií na údržbu těchto protipovodňových opatření např. průsaky, průtahy, úpravy koryt vodních toků výstavbu poldrů nebo soustavy poldrů s revitalizací toků a niv v zátopě.

Dále budování, rekonstrukce a modernizace systému předpovědi povodňové služby a hlásné povodňové služby, včetně budování a modernizace měřících stanic, budování a modernizace varovných a výstražných systémů ochrany před povodněmi, včetně systémů obrazového sledování rizikových míst na vodních tocích a na vodních dílech.

Opatření:ZaŽP 3.2.3 Odpady a ekologické zátěže

Opatření je zaměřeno na snížení produkce odpadů, zvýšení podílu využívaných odpadů na základě podpory odděleného sběru odpadů, budování třídících linek a zařízení na recyklaci odpadů, systémů na podporu odděleně sbíraných a následně využívaných specifických druhů odpadů.

Aktivita:ZaŽP 3.2.3.1 Zkvalitnění nakládání s odpady

Investice do regionálních systémů pro mechanicko-biologickou úpravu komunálních odpadů a zařízení na energetické využití komunálních odpadů. Pořizování systémů odděleného sběru, technologie a zařízení pro skladování a manipulaci s odpady – systémy pro separaci a svoz odpadů, bioodpadů, nebezpečných komunálních odpadů sběrné dvory, překladiště a sklady komunálních odpadů. Zařízení na úpravu nebo využívání odpadů, zejména na třídění, úpravu a recyklaci odpadů (třídíčky, kompostárny, zařízení na úpravu/ využívání „ostatních“, nebezpečných, zdravotnických odpadů).

Aktivita:ZaŽP 3.2.3.2 Odstraňování starých ekologických zátěží

Realizace průzkumných prací, analýz rizik, sanace vážně kontaminovaných lokalit

Opatření:ZaŽP 3.2.4 Příroda a krajina

Opatření zahrnuje zvyšování ekologické stability krajiny a zastavení poklesu biodiverzity

Aktivita:ZaŽP 3.2.4.1 Podpora biodiverzity

Obnova a ochrana přírodních a přírodě blízkých biotopů a ohrožených rostlinných a živočišných druhů, posilování biologické rozmanitosti na úrovni stanovišť a snižování antropogenních vlivů na přírodu a krajinu.

Zahrnuje opatření směřující ke zvyšování adaptivních schopností ekosystémů a druhů na rostoucí fragmentaci krajiny, další antropogenní vlivy a na zátěžové faktory životního prostředí včetně opatření v souvislosti s péčí o handicapované živočichy a opatření pro obnovu a výstavbu návštěvnické infrastruktury.

Aktivita:ZaŽP 3.2.4.2 Obnova krajinných struktur

Obnova ekologicky významných krajinných struktur. Zvyšování počtu a plochy založených a obnovených krajinných prvků a prvků územních systémů ekologické stability, zlepšení přírodních poměrů v lesích.

Aktivita v rámci schválených komplexních pozemkových úprav zaměřených na výsadby zeleně v krajině a ochranu půdy, příprava a realizace prvků územních systémů ekologické stability, zakládání a obnova krajinných prvků (výsadba a obnova remízů, alejí, soliterních stromů, větrolamů atd.), břehových porostů a historických krajinných struktur (vč. polních cest a ošetření stromů ve významných alejích), péče o památné stromy, opatření k zachování a celkovému zlepšení přírodních poměrů v lesích, vymezených regionálních a nadregionálních biocentrech územních systémů ekologické stability, a to dosažením druhové a prostorové skladby porostů, odpovídající místním přírodním podmínkám

Aktivita:ZaŽP 3.2.4.3 Optimalizace vodního režimu krajiny

Náprava vodních toků, nevhodných odvodnění a jiných zásahů negativně ovlivňujících vodní režim v krajině, zvyšování retenční schopnosti krajiny a snížení výskytu negativních vlivů vodní eroze a sucha. Realizace opatření příznivých z hlediska krajinné a ekosystémové diverzity vedoucí ke zvyšování retenční schopnosti krajiny, ochraně a obnově přirozených odtokových poměrů a k omezování vzniku rizikových situací, zejména povodní (podpora přirozených rozlivů v nivních plochách, opatření ke zlepšení morfologie vodních složek krajiny podle Rámcové směrnice o vodách, budování a obnova retenčních a akumulacních prostor, které neslouží k chovu ryb nebo slouží jen k takovému chovu ryb, který neoslabí ekologické funkce nádrží, výstavba poldrů nebo soustavy poldrů o celkovém objemu do 50.000 m³ atd.)

Opatření:ZaŽP 3.2.5 Environmentální vzdělávání a osvěta

Budování infrastruktury environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty, včetně materiálního a provozního zázemí pro realizaci programů environmentálního vzdělávání. Důraz bude kladen na praktická řešení v EVVO výchově – učebny, aktivity v přírodě, praktické ukázky. V rámci opatření budou podporovány i akce s náplní EVVO, dále spolupráce, partnerství a výměna zkušeností v EVVO a budování naučných prvků a stezek.

Aktivita:ZaŽP 3.2.5.1 Rozvoj infrastruktury pro realizaci environmentálních vzdělávacích programů, poskytování environmentálních informací

Zahrnuje novou výstavbu rekonstrukce, dostavbu nebo přístavbu stávajících objektů (např. školící střediska, environmentální učebny), technické vybavení a také tvorbu materiálů a pomůcek drobného charakteru, také výdaje spojené s pořízením informačních a komunikačních technologií.

Aktivity zaměřené na vznik naučných prvků a stezek – budování, obnova, síťování včetně doprovodných opatření (např. mobiliář, informační a propagační opatření)

Oblast podpory 4: Rozvoj obcí

Cíl: RO 4.1 Spokojený život obyvatel v obcích a kvalitní obecní infrastruktura

Cíl je zaměřen na rozvoj základní technické infrastruktury včetně vodohospodářské a zlepšení vzhledu obcí a životních podmínek obyvatel v nich, zvýšení atraktivity obcí pro bydlení i podnikání. Dále na zajištění občanského vybavení a služeb v oblasti veřejné správy, školství, zdravotnictví, kultury a sociálních služeb, spolkových činností, péče o děti a tělovýchovy a sportu.

Opatření:RO 4.1.1 Zlepšení technické infrastruktury a vzhledu obcí

Zahrnuje novou výstavbu / obnovu místních komunikací, technické infrastruktury, veřejných prostranství, včetně parkovišť a parkových úprav.

Aktivita:RO 4.1.1.1 Výstavba a obnova místních komunikací

Stavební výdaje na novou výstavbu / obnovu místních chodníků a účelových komunikací jejich součástí a příslušenství (např. všechny konstrukční vrstvy komunikací a krajnic, zpomalovací prahy, propustky, mostky, lávky pro chodce nebo cyklisty, příkopy a jiná povrchová odvodňovací zařízení, slouží-li výlučně k odvádění povrchových vod z této komunikace, dopravní značky a značení, zábradlí a svodidla). Výdaje na opatření umožňující bezbariérový pohyb po komunikacích a značení ulic. Obnova a/nebo výstavba čekáren na zastávkách hromadné dopravy, točen, zálivů.

Aktivita:RO 4.1.1.2 Budování a obnova sítí technické infrastruktury

Výdaje na budování a/nebo obnovu sítí technické infrastruktury – veřejný rozhlas, veřejné osvětlení, veřejný internet, kabelová televize, lokální optické sítě, kamerové systémy. Zahrnuje také aktivity spojené s budováním inženýrských sítí pro novou výstavbu rodinných domů a občanské vybavenosti.

Aktivita:RO 4.1.1.3 Obnova veřejných prostranství obce, parkové úpravy a parkoviště

Výdaje na obnovu veřejných prostranství obce (např. návsi, tržišť, parků), oplocení a venkovního mobiliáře (lavičky, stoly, odpadkové koše, stojany na kola, zábradlí, úřední desky, informační panely vyjma panelů týkající se publicity projektu), obnova/doplnění nových prvků na veřejná prostranství (např. estetické prvky, herní prvky –aktivity lze zaměřit pouze na solitérní prvky, které slouží k dotvoření celkového charakteru veřejného prostranství), obnova a/nebo výstavba čekáren na zastávkách hromadné dopravy.

Výdaje na parkové úpravy (terénní úpravy, ohumusování, zatravnění včetně nákladů na osivo, nákup a výsadba dřevin) vyjma vodních ploch, v zastavěném území obce (intravilánu).

Stavební výdaje na zpevnění ploch a pokládka zpevněných ploch a dlažeb, zejména pro vodu propustných (nezbytné přístupové komunikace, odstavné a manipulační plochy, neplacená parkoviště, plochy stavenišť kontejnerů pro komunální odpad)

Aktivita:RO 4.1.1.4 Nákup komunální techniky

Výdaje na pořízení komunální techniky související s údržbou veřejných prostranství a komunikací.

Opatření:RO 4.1.2 Zkvalitnění vodohospodářské infrastruktury

Zajištění sítí základní vodohospodářské infrastruktury pro obyvatele obcí – vodovody, kanalizace, ČOV pro veřejné potřeby

Aktivita:RO 4.1.2.1 Výstavba vodovodů

Stavební a technologické výdaje na novou výstavbu a modernizaci vodovodů včetně vodovodních přípojek do délky 50 m pro veřejnou potřebu, vodních zdrojů (kopané nebo vrtané studny, vrty včetně vystrojení, jímací zářezy, přivaděč ze skupinového vodovodu) a souvisejících objektů (čerpací stanice, úpravný vody, vodojemy, hydranty) včetně doprovodných sítí technické infrastruktury. Výdaje na nákup technologií, informační a komunikační technologie.

Aktivita:RO 4.1.2.2 Výstavba kanalizací

Stavební a technologické výdaje na novou výstavbu kanalizací včetně kanalizačních přípojek do délky 50 m pro veřejnou potřebu včetně dešťových kanalizací. Výdaje na informační a komunikační technologie.

Aktivita:RO 4.1.2.3 Výstavba, modernizace a intenzifikace čistíren odpadních vod

Stavební a technologické výdaje na novou výstavbu čistíren odpadních vod (ČOV): mechanicko-biologické ČOV; kořenové ČOV; biologické ČOV; domovních ČOV včetně provozních budov, doprovodných sítí technické infrastruktury pro ČOV, oplocení a výdajů na nezbytné úpravy recipientu.

Výdaje na nákup strojů, technologie, hardware, software, vybavení souvisejících s projektem na výstavbu ČOV a další včetně inovačních technologií - stavební výdaje na zpevnění ploch a pokládku zpevněných povrchů a dlažeb, zejména pro vodu propustných (komunikace, chodníky, odstavné a manipulační plochy)

Opatření:RO 4.1.3 Zkvalitnění občanského vybavení a služeb

Zahrnuje novou výstavbu a obnovu objektů kulturní, vzdělávací, volnočasové, sociální infrastruktury a infrastruktury veřejné správy a péče o děti. Zahrnuje stavební výdaje na budování a obnovu objektů a také související stavební výdaje na stavební obnovu a/nebo novou výstavbu sítí technické infrastruktury v nezbytném rozsahu pro realizaci projektu (např. vodovodní a kanalizační přípojky do 50m, přípojky elektřiny, plynu), dále související stavební výdaje na zpevnění ploch a pokládku zpevněných povrchů a dlažeb (např. plochy pro trhy a jarmarky, odstavné a manipulační plochy, parkoviště, přístupové komunikace, chodníky) v souvislosti s projektem, související výdaje na parkové úpravy (terénní úpravy, ohumusování, zatravnění, včetně nákladů na osivo, nákup a výsadba dřevin), související výdaje na nezbytné oplocení, související výdaje na nákup technologie, zařízení, vybavení, hardware, software souvisejících s projektem.

Aktivita:RO 4.1.3.1 Budování a obnova kulturní infrastruktury

Stavební výdaje na obnovu (rekonstrukce, modernizace, statické zabezpečení), budov, ploch, včetně rozvodů, vytápění a sociálního zařízení k zajištění občanského vybavení a služeb pro kulturní a spolkovou činnost (např. centra společenského života, kulturní a spolkové domy, knihovny, divadla, kina, IC, vnitřní a venkovní kulturní areály)

Aktivita:RO 4.1.3.2 Budování a obnova infrastruktury zaměřené na péči o děti

Stavební výdaje na obnovu (rekonstrukce, modernizace, statické zabezpečení), budov, ploch, včetně rozvodů, vytápění a sociálního zařízení k zajištění péče o děti včetně doprovodných stravovacích zařízení s příslušným vybavením (např. školka, družina, alternativní objekty, v nichž se poskytuje péče o děti).

Aktivita:RO 4.1.3.3 Budování a obnova infrastruktury vzdělávání

Stavební výdaje na obnovu (rekonstrukce, modernizace, statické zabezpečení), budov, ploch, včetně rozvodů, vytápění a sociálního zařízení k zajištění občanského vybavení a služeb v oblasti školství (venkovské školy - včetně málotřídních, úplné školy, komunitní školy) včetně doprovodných stravovacích zařízení

Aktivita:RO 4.1.3.4 Budování a obnova volnočasové infrastruktury

Stavební výdaje na obnovu (rekonstrukce, modernizace, statické zabezpečení), budov, ploch, včetně rozvodů, vytápění a sociálního zařízení k zajištění zázemí pro sport a volnočasové aktivity především zaměřené na děti, mládež a seniory (např. dětská hřiště, tělocvičny, sportovní plochy, klubovny, včetně zázemí (vyjma občerstvení) – např. šatny, umývárny, WC, včetně přestavby a rekonstrukce stávajících objektů a ploch, které sloužily původně k jiným účelům, než pro sportovní a volnočasové aktivity

Aktivita:RO 4.1.3.5 Budování a obnova infrastruktury veřejné správy a veřejných služeb

Stavební výdaje na obnovu (rekonstrukce, modernizace, statické zabezpečení), budov, ploch, včetně rozvodů, vytápění a sociálního zařízení k zajištění výkonu veřejné správy – modernizace objektů v majetku obcí, včetně zateplování budov.

Budování bezbariérových přístupů do objektů obcí, dále také např. obnova hasičáren, rekonstrukce objektů veřejných hřbitovů.

Nákup zařízení umožňující alternativní zajištění veřejných služeb – rozvoz, dovoz apod.

Aktivita:RO 4.1.3.6 Budování a obnova sociální infrastruktury

Stavební výdaje na obnovu (rekonstrukce, modernizace, statické zabezpečení), budov, ploch, včetně rozvodů, vytápění a sociálního zařízení k zajištění sociálních služeb. Budování bezbariérových přístupů do objektů sociální infrastruktury.

Cíl: RO 4.2 BEZPEČNÁ DOPRAVA A DOPRAVNÍ DOSTUPNOST

Cílem je bezpečná a optimalizovaná doprava v rámci regionu.

Cíl je také zaměřen na zkvalitnění dopravní dostupnosti mezi obcemi a dopravy do regionálních center (obyvatel za prací, za službami), dále na zajištění návaznosti spojů (vlak, autobus) a doplnění dopravních mezer souvisejících se specifickou nabídkou regionu (cyklobusy, školní busy, skibusy, lodibusy, turistbusy apod. pro jiné veřejné služby).

Opatření:RO 4.2.1 Bezpečná doprava

Zahrnuje opatření zvyšující bezpečnost provozu/pohybu na komunikacích a také budování samostatných stezek, či cyklostezek, sloužících především pro pohyb místních obyvatel mezi obcemi.

Aktivita:RO 4.2.1.1 Umísťování bezpečnostních prvků

Budování a obnova bezpečnostních prvků – zahrnuje budování přechodů pro chodce, zpomalovacích pruhů, světelných brzd, monitorovacích systémů apod.

Aktivita:RO 4.2.1.2 Budování stezek a cyklostezek

Budování bezpečných komunikací pro pěší a cyklisty. Jedná se o novou výstavbu / obnovu stezek, cyklostezek a jejich součástí a příslušenství (např. všechny konstrukční vrstvy, propustky, mostky, příkopy a jiná povrchová odvodňovací zařízení, slouží-li výlučně k odvádění povrchových vod z této stezky/ cyklostezky, dopravní značky a značení, zábradlí a svodidla). Výdaje na odpočinková místa včetně mobiliáře a umístování informačních tabulí.

Opatření:RO 4.2.2 Dopravní dostupnost

Zajištění optimální dopravní dostupnosti především vzhledem k potřebám obyvatel při cestách do škol, do práce či za službami. Dále reaguje na potenciál regionu v oblasti cestovního ruchu a specifickým potřebám dopravy s tím související – provoz cyklobusů, skibusů, lodibusů, turistibusy apod...

Aktivita:RO 4.2.2.1 Optimalizace spojů

Mapování, analýza a optimalizace dopravní dostupnosti mezi obcemi navzájem, mezi obcemi a regionálními centry. Doplnění chybějících spojů alternativními spoji. Nákup technického vybavení pro dopravce (zařízení pro cyklobusy, školní busy, skibusy, lodibusy, turistibusy apod....).

Cíl: RO 4.3 OSVÍCENÁ MÍSTNÍ POLITIKA, PARTNERSTVÍ A SPOLUPRÁCE

Cíl je zaměřen na zkvalitnění řízení regionu a posílení přímé demokracie, zvýšení soběstačnosti a sebevědomí místních komunit a regionu Horní Pomoraví dle hesla „Mysli globálně, jednej lokálně“. Osvícená místní politika umožňuje přímou seberealizaci jedinců (místních osobností, odborníků) v místní komunitě, je zdrojem slibné iniciativy a inovací. Regionální pohled je zcela přirozený, efektivní a pro rozvoj regionu slibný a v neposlední řadě konkurenceschopný. Posílením přímé demokracie dochází k ekonomickému pohybu, podpoře regionální ekonomiky, která má zpětně pozitivní vliv na potřeby regionu a veřejné dění. Podporuje také přirozeně veřejný život – volnočasové, kulturní a sportovní aktivity.

Dílním cílem je podpora aktivních lidí ve veřejné oblasti a posílení regionálního patriotismu.

Cílem je také lákavá prezentace regionu, rozvinutá partnerská spolupráce a zahraniční kontakty.

Opatření:RO 4.3.1 Vzdělávání místních leaderů

Opatření je zaměřeno na realizaci souhrnu aktivit (semináře, výměna příkladů dobré praxe, workshopy, exkurze, e-learning,...) s cílem zvyšování vědomostního, jazykového a osobnostního potenciálu lidí, kteří jsou aktivní ve veřejném životě a často plní funkci zastupitelů obcí.

Aktivita:RO 4.3.1.1 Vzdělávání místních leaderů, aktivních lidí ve veřejné oblasti a zastupitelů

Aktivity zahrnují vzdělávání, stáže, exkurze, přenos příkladů dobré praxe a další inovativní prvky vzdělávání. Aktivity zapojování veřejnosti do komunitního života, zvyšování podílu jejich rozhodování v místních otázkách a v procesu plánování rozvoje obcí a regionu jako celku.

Opatření:RO 4.3.2   Prezentace regionu

Opatření napomáhá prezentovat region a obce v něm jako místo, kde je příjemné žít, podnikat a navštěvovat jej. Prezentace zahrnuje nejen aktivity prezentující region a atraktivity v něm, ale také podporu prezentace kvalitních místních výrobků, prezentace kvalitních služeb, příkladů dobré praxe v oblasti veřejné správy, neziskového i podnikatelského sektoru.

Aktivita:RO 4.3.2.1   Prezentace regionu

Aktivity zahrnují činnosti spojené s prezentací regionu, prezentací obcí, činnosti podnikatelů a neziskových organizací v nich. Jedná se např. o veletrhy, exkurze, konference, semináře, workshopy, přípravu tiskových i netiskových prezentačních materiálů, webové prezentace, softwarové nástroje pro prezentaci regionu.

Zahrnuje také aktivity prezentující podnikatelské příležitosti – průmyslové zóny, projekty na revitalizaci a nové využití brownfields, apod.

Aktivita:RO 4.3.2.2   Prezentace výrobků, služeb, zážitků z regionu

Aktivity spojené s prezentací regionálních výrobků, služeb, zážitků. Podpora rozvoje systému regionálního značení a dalších inovativních nástrojů pro prezentaci místních produktů, služeb a zážitků.

Opatření:RO 4.3.3   Partnerství, meziobecní spolupráce, přeshraniční spolupráce a zahraniční kontakty

Opatření rozvíjí partnerství a spolupráci obcí v rámci regionu, obcí s nadregionálními centry, dále podporuje aktivity přeshraniční spolupráce (rozvoj stávající spolupráce) a tvorbu nových zahraničních kontaktů nejen ve veřejném sektoru, ale také v rámci podnikatelských činností a činnosti neziskového sektoru.

Aktivita:RO 4.3.3.1   Partnerství, meziobecní spolupráce, přeshraniční spolupráce a zahraniční kontakty

Projekty rozvíjející partnerství a spolupráci obcí na regionální úrovni, meziregionální a mezinárodní spolupráci a dále spolupráci s nadregionálními centry. Zahrnují aktivity spojené se vzájemným předáváním zkušeností, prohlubováním kontaktů včetně kulturních, sportovních, volnočasových a vzdělávacích aktivit. Projekty mohou být zaměřeny na prohlubování kontaktů veřejného, neziskového i podnikatelského sektoru a také na tvorbu dokumentů, které následně napomohou rozvoji regionu – např. mapování, analýzy apod. Aktivity zahrnují také činnosti spojené s tvorbou propagačních materiálů zaměřených na spolupráci, včetně odůvodněných jazykových mutací.

Oblast podpory 5: Cestovní ruch a kulturní dědictví

Cíl: CRaKD 5.1   Rozvinutý a živý cestovní ruch

Cílem je široká nabídka atraktivit a zároveň kvalitní nabízené služby cestovního ruchu, které návštěvníky do regionu přilákají a přimějí je zde zůstat na vícedenní pobyt a také se vracet, což napomůže rozvoji regionální ekonomiky a efektivnímu využití místního potenciálu.

V rámci cíle jsou podporovány ubytovací a doprovodná stravovací zařízení a také zařízení pro sport, zábavné a relaxační aktivity a doprovodná infrastruktura a služby, dále budování pěších tras, cyklotras, hippostezek, lyžařských tras a dalších tematických stezek.

Důraz je kladen na zachování jedinečnosti přírody regionu a ocenění originálních a kreativních lidských činností, které jsou charakteristické pro region a dotváří ojedinělý obraz regionu a jsou zároveň v souladu s principem trvale udržitelného rozvoje.

Opatření:CRaKD 5.1.1 Infrastruktura cestovního ruchu

Opatření je zaměřeno na investiční výdaje související s budováním a obnovou ubytovacích a doprovodných stravovacích zařízení, dále zařízení pro sport, zábavné a relaxační aktivity. Opatření reaguje také na potřeby sociálně slabší kategorie návštěvníků a návštěvníků se specifickými potřebami (rodiny s dětmi, senioři apod.)

Aktivita:CRaKD 5.1.1.1 Ubytování, sport, zábava a relaxace

Zahrnuje náklady na výstavbu/rekonstrukci/obnovu/modernizaci malokapacitních¹ ubytovacích či doprovodných² stravovacích zařízení, sportovních, zábavných a relaxačních zařízení včetně zázemí (např. vnitřní komunikace, společenské prostory, kuchyň, jídelna, zázemí pro výrobu a skladování, zázemí pro zaměstnance, garáže, základní wellnes a rehabilitace), včetně přípojek a technických zařízení staveb. Zahrnuje také kategorii krátkodobého ubytování a kempy, malá občerstvovací zařízení tvořící zázemí pro ubytovací, zábavné či relaxační objekty.

Náklady na výstavbu/ rekonstrukci/ obnovu/ modernizaci sportovních, zábavných a relaxačních zařízení a areálů, půjčoven sportovních potřeb, včetně oplocení a nezbytného zázemí pro zaměstnance – např. hřiště, koupaliště, jízdárna apod.

V rámci aktivity lze uplatnit náklady na vybavení pro ubytovací nebo stravovací zařízení (např. nábytek, kuchyňské vybavení, elektrické spotřebiče apod.), nákup vybavení pro sportovní zařízení a pro půjčovny sportovních potřeb. Náklady na výstavbu odstavných stání, úpravu povrchů, osvětlení a oplocení, náklady na výstavbu příjezdové cesty, nákup a výsadbu doprovodné zeleně a nákup nezbytné výpočetní techniky související s projektem.

Opatření:CRaKD 5.1.2 Zkvalitnění služeb cestovního ruchu

Zahrnuje stavební výdaje na budování a obnovu objektů cestovního ruchu, také související výdaje na nákup technologie, zařízení, vybavení, ICT technologie souvisejících s projekty.

Také výdaje spojené s přenosem informací v regionu, pořízením a modernizací informačních systémů, spoluprací subjektů v rámci cestovního ruchu, profesionalizací pracovníků cestovního ruchu, dalším vzděláváním.

Aktivita: CRaKD 5.1.2.1 Infrastruktura a vybavení pro služby cestovního ruchu

Stavební výdaje na obnovu (rekonstrukce, modernizace, statické zabezpečení), budov, ploch, včetně rozvodů, vytápění a sociálního zařízení k zajištění služeb cestovního ruchu – např. budování/modernizace objektů informačních/návštěvnických center, související výdaje s pořízením zařízení těchto center.

Stavební výdaje na úpravy vodních toků – nástupní místa a zabezpečení jezů.

Pořízení vybavení, doprovodného zařízení pro poskytování služeb v rámci cestovního ruchu –např. nákup technického vybavení pro dopravce (zařízení pro cyklobusy, skibusy, lodibusy apod.).

¹ Malokapacitní zařízení – zařízení do 60ti lůžek

² Tvoří stravovací zázemí pro ubytovací, zábavné či relaxační objekty

Aktivita:CRaKD 5.1.2.2 Profesionální vzdělávání

Aktivita zahrnují vzdělávání – semináře, kurzy, workshopy, exkurze, přenos příkladů dobré praxe, stáže a další formy profesionalizace pro pracovníky v cestovním ruchu

Aktivita:CRaKD 5.1.2.3 Informační systémy

Aktivita podporující nové nástroje a přístupy přenosu a sdílení informací, prezentace území, včetně atraktivit.

Opatření:CRaKD 5.1.3 Tvorba sítě tras a stezek v regionu

Opatření zaměřené na tvorbu a obnovu pěších stezek, lyžařských – běžeckých tras, cyklotras, hippostezek a dalších tematických stezek včetně budování doprovodného zařízení

Aktivita:CRaKD 5.1.3.1 Stezky regionem

Tvorba a obnova pěších stezek, cyklotras, cyklostezek, lyžařských – běžeckých stezek, hippostezek a dalších tematických stezek, včetně doprovodného zařízení/mobiliáře a doprovodných staveb jako např. budování odpočinkových míst, budování a zpevnění mostků, lávek a povrchů, vyhlídek, zábradlí, úvazišť pro koně a dalších stavebních výdajů souvisejících se stezkou. Výdaje mohou také zahrnovat značky a nákup a výsadbu doprovodné zeleně a propagační materiály propagující výstupy projektu.

Opatření:CRaKD 5.1.4 Prezentace a spolupráce v rámci cestovního ruchu

Vytváření možností pro setkávání a prezentaci subjektů aktivních v rámci cestovního ruchu - podnikatelů, pracovníků informačních center, zaměstnanců veřejné správy i zástupců z neziskového sektoru. Zahrnuje také přenos informací a propagaci aktivit cestovního ruchu (různé formy – např. tvorba tiskovin, ale také TV reportáže apod.) v regionu, v rámci České republiky, ale také mezinárodní. Zahrnuje rozvoj systému značení regionálních služeb a atraktivit.

Aktivita:CRaKD 5.1.4.1 Prezentace a spolupráce

Výdaje spojené s pořádáním setkávání a prezentaci subjektů aktivních v rámci cestovního ruchu – výměna zkušeností, příkladů dobré praxe, navazování kontaktů. Výdaje spojené s tvorbou prezentačních a informačních databází.

Výdaje související s tvorbou a distribucí propagačních materiálů, propagačních tiskovin a brožur, výdaje spojené s rozvojem systému značení regionálních služeb a atraktivit.

Výdaje spojené s tvorbou regionálních reportáží, zpravodajství, dokumentů.

Cíl: CRaKD 5.2 Zachovalé kulturní dědictví

Cílem je zachování kulturního dědictví regionu prostřednictvím údržby, obnovy a zhodnocování nebo novým využitím objektů kulturního dědictví – např. kulturních památek, kulturních prvků, památkově významných území, historických parků, zahrad a alejí, památek místního významu, technických památek. Také prezentace místních historických, kulturních a uměleckých zajímavostí a významných osobností regionu.

Opatření:CRaKD 5.2.1 Údržba, obnova a obnovené využívání kulturního dědictví

Opatření je zaměřeno na investiční výdaje související s obnovou a zhodnocením památkových budov, kulturních objektů a prvků, památek, památných staveb a historických parků, zahrad, alejí, skupin stromů.

Aktivita: CRaKD 5.2.1.1 Památné stavby

Stavební výdaje na obnovu (rekonstrukce, modernizace, statické zabezpečení), a zhodnocení památkových budov, kulturních objektů a prvků (kulturních památek, objektů v památkových rezervacích a památkových zónách a v krajinných památkových zónách, kulturních prvků vesnic a venkovské krajiny, památných staveb a s tím související úpravy okolí objektu – terénní úpravy, ohumusování, zatravnění, nákup a výsadba dřevin, obnova zeleně.

Stavební obnova, opravy a/nebo výstavba stavebně-technických prvků – např. obvodových a opěrných zdí, teras, vstupních bran, parkových cest, altán, fontán, jezírek, pořízení a instalace laviček, osvětlení.

Stavební výdaje na zpevnění ploch a pokládku zpevněných povrchů a dlažeb – např. nezbytné přístupové komunikace, chodníky, parkoviště, odstavné plochy.

Stavební výdaje na stavební obnovu a novou výstavbu sítí technické infrastruktury v nezbytném rozsahu pro realizaci projektu (např. vodovodní a kanalizační přípojky, přípojky elektřiny, plynu, komunikační sítě, rozvody, včetně vytápění a sociálního zařízení, zabezpečovací zařízení).

Výdaje související s tvorbou propagačních materiálů, propagačních tiskovin a brožur.

Výdaje na doprovodné aktivity oživující památky (netradiční, výroční... např. kostýmované prohlídky apod.)

Aktivita: CRaKD 5.2.1.2 Historické parky, zahrady, plochy

Výdaje na revitalizaci (včetně případné stavební obnovy) historických parků, zahrad, alejí, skupin stromů i solitérních dřevin - např. zahradnické a sadovnické práce a úpravy, terénní úpravy, revitalizace a konzervace věkovitých dřevin a památných stromů.

Výdaje na realizaci informačních systémů a budování a rekonstrukci objektů zaměřených na prezentaci místního přírodního bohatství a cenných krajinných prvků.

Výdaje na tvorbu studií a projektové dokumentace

Výdaje související s tvorbou a distribucí propagačních materiálů, propagačních tiskovin a brožur

Opatření: CRaKD 5.2.2 Budování, obnova objektů pro prezentaci místních kulturních, přírodních a historických zajímavostí

Opatření na sběr a prezentaci kulturně-historických, přírodovědných údajů, budování výstavních expozic, informačních systémů a muzeí s vazbou na místní historii, kulturní a umělecké aktivity a tradiční místní lidovou kulturu, historicko-technické aktivity a přírodní hodnoty.

Aktivita: CRaKD 5.2.2.1 Muzea a výstavní expozice

Výdaje na realizaci nově vzniklých výstavních expozic a muzeí s nabídkou místních kulturních a historických zajímavostí s vazbou na místní historii kulturní a umělecké aktivity a tradiční lidovou kulturu. Výdaje na rozšíření, obnovu, modernizaci stávajících výstavních expozic a muzeí, doplnění těchto zařízení o nové atraktivity a výdaje spojené se zvyšováním atraktivity těchto zařízení.

Výdaje na zařízení a vybavení výhradně sloužící pro veřejnost a související s expozicí a muzeem – např. výstavní vitríny, panely a montáže, informační tabule, osvětlení, audiovizuální technika, počítačová technika – ICT technologie, zabezpečovací zařízení, zázemí pro pracovníky.

Výdaje související s tvorbou propagačních materiálů, propagačních tiskovin a brožur.